БVХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

СЕНТЯБРЬ 22 пятница 1939 он № 219 (2919) Сэн 10 мунгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ YНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумай ОРГАН.

Istoriiçeska şiidxeberi

Sentiaabriiin 17-do, gabijaata Ulaan Aarmiiin seregyyd bolbol Baruun Ukraiina ba Baruun Beloryyssiiin xynzonoi azabaidal ba zeeriiiji eeriingee xamagaalalga doro abxiin tulada, Soveed praviitelьstviin zaxiraltaar xiliiji dabaza orobo. Byxii soveed aradai sedxil ba mederel—inag, tyrel, ilagdaşagyi Ulaan Aarmitajaa. Aldarta bojeecyyd bolbol byxii soveed oronoi xyse ba şadalda tyşeglen, Leenin-Staalinai paartiiin geroiiçeska tug doro voojenske poodvigonuudiiji tuilaxajaa oşobo. Soveed oron bolbol eeriingee bolьşeviig xaluun bajariiji tedende xyrgene. Soveed oron xadaa poolьsko paanuudai ton berxe darlaltada udaan sag soo zobozo baihan, manai axadyyner ukraiincanuud ba beloryyssyydiiji xamagaalaxa—deede, ariuun ujalgaa dyyrgeze jabahan, eeriingee xybyydte omogorxono.

Byxii olomiilloon soveed arad bolbol SSSR-ei Aradai Komiissaarnarai Soveedei tyryylegşe nyxer V. M. Moolotovoi istoriiçeska ygiiji tuilai jixe anxaraltaigaar raadioogoor duulaa. Ulasxoorondiin orşombaidalda bolhon xubilaltanuud ene yge soo, Moskvaadaxi poolьsko posooldo bariuulagdahan, SSSR-ei praviiteelьstviin nooto sooş xaragdana.

„Poolьsko-germaanska dain bolbol poolьşiin gyrenei dotoodiin şadalgyi baihiiji eliryylee. Vojeenne operaacanuudai jabuulagdahan arban yderei torşo soo, Poolьşo bolbol eeriingee byxii promiişlenne raioonuudiiji ba kylьtyyrne ceentrnyydiiji geegee. Poolьşiin stoliico baihan, Varşaava xadaa mynee ygei boloo. Poolьsko praviitelьstvo bolbol handarhanhaa gadna azabaihanai temdeg yzyylnegyi. Ene xadaa poolьsko gyren ba terenei praviitelьstvonь faktiiçeska baixajaa bolioo gehen udxatai" geze, Moskvaadaxi poolьsko posooldo bariuulagdahan, SSSR-ei praviitelьstviin nooto soo zaagdana.

Nacionaalьna menьşinstvoonuudiiji daralaxa ba deermedexe jabadal deere yndehelehen, poolьsko gyren bolbol eeriingee azabaixa şadalgyigee, eeriingee dotoroi eedegyiji xaruulaa. Ton bogonixon sagai torşo soo poolьsko udaridaxii kryygyyd bankruudtaa. Poolьşiin axir tuliuur praviitelьstvo xadaa aradzonoo xeere xajaza terjelee. Aarminь xadaa negeşji operatiivna amzalta tuilaagyi. Tereenei jixenxi xubinь xadaa nacionaalьna menьşinstvonuudhaa xyseer tatagdahan baina, tiimehee tedener bolbol araduudai tyrme—paanska Poolьşiiji zebyysen xarana.

Poolьşodo bolhon baidal, poolьsko gyrenei unalga, Poolьşodo bolzo baigaa zuramgyi baidal ba anaarxi xadaa SSSR-te ajuuliiji toxiooldduulza bolxo, alibyxii slyçainostьnuud ba genetiin uşarnuudta taaramzatai pooli bii bolgoo. Zaagdahan ede uşarbaidalnuud deerehee, soveed praviitelьstvo bolbol ene bolood baihan baidalda neiteraalьna xandaza xoişodoo şadaxagyi baigaa. Soveed praviitelьstvo bolbol Poolьşodo huuza baigaa, axadyy ukraiincanuud ba beloryyssyydei sydьbaada xamagaagyi xandaza bahal şadaxagyi, tedeniiji xamagaalaltagyi orxizo şadaxagyi baigaa.

„Soveed praviitelьstvo bolbol Poolьşodo huugaa eehediingee axadyy—ukraiincanuud ba axadyy—beloryyssyydte tuhalaxaa garaa harbaixa jabadaliiji eeriingee ariuun ujalga geze toolono". Nyxer Moolotovoi ene yge xadaa saxilgaan şingieer byxii oron soo duuldaa. Xaa-xaanagyi ugaajixe deeşelel yysxee. Temesel ba ilaltiin entyziaazmaar bygediiji badargaa. Ede ygenyyd bolbol suglaanuud ba miitingnyydei xeden miangaad rezoliyycenyyd soo dabtagdana. Soveed graazdanguud uulzaxadaa eneeniiji xelsene.

Poolьsko praviitelьstviin terjelse Rymiini orohon tuxai medeesel ysegelder toliilogdoo. Ene xadaa poolьsko gyrenei unahan faaktiiji yşee daxin gerşelen batalana. Baruun Beloryyssi ba Baruun Ukraiinada soveed seregyyd bolbol jamarş serьjeezno esergyyselge yzelgyi xaa-xaanagyi uragşaa dabxiza jabana. Ene xadaa poolьsko gyren ba poolьsko aarmiiin xysed handarahan ba unahan tuxai myn le xelene.

Axadyyner—baruun ukraiincanuud ba beloryyssyyd bolbol tedeniiji nacionaalьna daralaltahaa, poolьsko paanuudai-pomeeşçigyydei daralaltahaa syleeleze jabaa, baatar Ulaan Aarmiiji xyxiyygeer ba bajasxalangaar ugtana. Tedener bolbol hain ydereixieer xubsalaad bojeecyydiiji ugtadag, seseg ygedeg, tedeniiji jaablokaar ba hyeer xyndeledeg baina.

Baruun Ukraiinada ba Baruun Beloryysside azahuugşad bolbol tedenei zoltoi zargalaar ba miirneer azahuuxa jabadalda tuha xyrgexiiji xysehen, Ulaan Aarmiiji syleelegşe aarmi, axadyy aradai aarmi geeşe geze ugtana.

Soveed oron bolbol eeriingee ariuun ujalgiiji daruu ba aguujixe xyseer dyyrgene. Soveed oron bolbol soveed praviitelьstviin tolgoin ygiiji nege xyn şingieer haişaagaa. Byxii soveed aradai eeriingee praviitelьstvotoi, eeriingee tyrel, bolьşeviig paartitai, eeriingee aguu jixe voozdь nyxer Staalintai negedel taharaşagyi.

Soveed Sojuuz bolbol byxii oronuudtai miirne azahuuxiiji xysene. "Soveed praviitelьstvo bolbol Soveed Sojuuz xadaa SSSR-tei diplomatiiçeska xarilsaatai baigaa byxii oronuud tuşaa neitraliteedei poliitiko jabuulxa baina geze bygedende duuldaxaar medyylee. SSSR ba Germaaniiin xoorondoxi dobtololsoxogyin tuxai paakt xadaa miirei intereeste batalagdahan baina. Sentiaabriiin 18-nai yderei germaano-soveedske kommiyynike bolbol dobtololsoxogyin tuxai paakt xysendee baina geze xaruulna. SSSR-ei praviitelьstvo ba Germaaniiin praviitelьstvo xadaa, soveedske ba germaanska seregyydei jabuulga bolbol „Germaaniiin gy, ali Soveed Sojuuzai intereesyydte xarşa, tereşelen, Germaani ba SSSR-ei xoorondo batalagdahan dobtololsoxogyin tuxai paaktiin dyyxe ba yzegiiji zyrişehen jamarşji zoriigo tabina bişe geze medyyine. Xarin, ede seregyydei zoriigonь xadaa Poolьsko gyrenei unalgaar ebdegdehen gurim ba amagalan baidaliiji hergeen bodxoolgo ba gyreneigee azabaidaldaxi yslooviiiji şinedxen baiguulxadanь polьşiin xynzondo tuhalalga bolno".

Manai orondo aguujixe patriotiiçeska deeşelel yzegdene. Miitingnyyd deere zyrxe doholgomo ygenyyd duuldana. Ede ygenyyd soo, miitingnyydei rezoliyycenyyd soo — Soveed praviitelьstviin gadaadiin sesen poliitikiiji xysed haişaalga ba manai exe oronoi aşag tuhada eeriingee byxii xyseşadaliiji ygexeer belen baihan jabadal duuldana.

Manai Ulaan Aarmi eeriingee ujalgiiji xyndeteigeer dyyrgexe baina. Ulaan Aarmi xadaa Soveed oronoi geroiiçeska istoori soo bişegdehen ilaltanuudta şine ilaltanuudiiji nemexe baina. Grazdaniin byxen xadaa eeriingee poost deere—zavoodto stanoogoigoo xazuuda, kolxoozno poolinuud deere plyygelgee xazuuda, yçrezdeeninyydtee, magaziinuudta, kafeedre soogoo, laboratoori soogoo eehediingee ujalganuudiiji bahal xyndeteigeer dyyrgeg. Manai orondo xydelmerişen byriiin poost—ene xadaa bojevoi poost geeşe.

„Soveed Sojuuzai araduud, manai oronoi byxii graazdanuud ba grazdaankanuud, Ulaan Aarmiiin ba Uhan Seregei Floodoi bojeecyyd bolbol promiişlennostьdo- ba kolxoozuudta azalai şinenyyd ba yşee yzegdeegyi amzaltanuudiiji, Ulaan Aarmiiin aldarta şinenyyd ilaltanuudiiji bojevoi froontnuud deere tuilaxiin tula, Soveed praviitelьstviiji toiron, manai bolьşeviig paartiiji toiron, eeriingee aguujixe voozdiiji toiron, sesen nyxer Staaliniiji toiron xezee byxeneixihee ylemze niagtaar sagsanxai". (Moolotov).

(„Praavdiin" tyryy bişeghee)

MOSKVAA, KREEMLЬ.

NYXER STAALINDA NYXER MOOLOTOVTO

Yzbekistaanai KP(b)-ein Centraalьni Komiteed ba Yzbeekske SSR-ei Sovnarkoom bolbol aguujixe irrigacioonno bariigiin—jixe fergaanska kanaalai gazarai xydelmeri dyyree geze medeesene.

BKP(b)-ein XVIII sjeezdiin istoriiçeska şiidxeberinyydeer ba nyxer Staalinai zaabarinuudaar zoriigzuulagdahan, 160 miangan kolxoozniguud, inzeneernyyd ba teexnigyyd bolbol rekoordno bogoni bolzoroi—hara xaxadai torşo soo 270 kilomeetr urta kanaal maltaza, eehediingee xyseer ba zebsegeer 16 millioon kybemeetr gryynt maltaza xajaa.

Eneenhee xoişo Yzbekistaanai zemçyyzina—Fergaanska gubi bolbol yzbeekske aradai enxe amagalan baidaliiji ulam haizaruulxa istooçnig—uhiiji elbegeer abxa baina, ene xadaa Soveed Sojuuzai bajaligiiji yşee jixeer arbidxaxa.

Paarti, praviitelьstvo ba nyxer Staalinai zyghee yderbyriiin demzelge ba tuhalamza xadaa byxii berxeşeelnyydiiji daban ilaxa, gazarai xydelmeriiji amzaltatai dyyrgexe jabadalda Fergaanska ooblastiiin byxii azalşadiiji zoriigzuulaa.

Byxii xydelmeriiin yjede azalai geroiizmiiji ba azalda bodoto sociaiis xandalgiiji xaruulhan, xeden zuugaad ba miangaad kolxoozniguud jixe Fergaanska kanaal deere debzen garaa. Bariiga bolbol aradai praazdnigai xaraaktertai baigaa, tende olonjanziin, gaixamşag, bajartai xyxiyyn azabaidal busalaa.

Yzbekistaanai partiiina organizaaca bolbol kolxoozniguud ba intelligeenciin dundaxi poliitiko-maassova xydelmeriiin oopediiji olohon, maassatai eeriingee barisaaji byxezyylhen baina. Saaşanxi sociaiis baiguulaltada xereglegdemeer, aguujixe masştaabai aradai bariigiin ooped suglaraa.

Mynee yjede Yzbekistaanai KP(b)-ein CK ba Yzbeekske SSR-ei Sovnarkoom bolbol kanaalai byxii xydelmerinyydiiji, tereen soo texniiçeske bariigiiji dekaabriiin 5 xyrter—Yzbeekske SSR-ei 15-zilei oi xyrter xysed dyyrgexe xemzeenyydiiji abza baina.

Xoinogşodoo, irrigaaciin ba, Yzbekistaanda urgasiiji deeşelyylgiin xydelmeri yşee byri amzaltataigaar dyyrgegdexe baina geze naidanxaibdi. Jyyb gexede, respyyblikiin azaxiin byxii halbarinuudai azalşad aradai aguujixe deeşeleleer zebseglegdenxei baina.

Fergaanai azalşad ba byxii yzbeekske arad bolbol bolьşeviigyydei paartiiiji toiron zagsanxai baihanaa, aradai iniciatiivei aguujixe zoriigzuulagşa, şanga şadaltai, kylьtyyrne ba bajasxalanta sociaiis baidalai organizaator—nyxer Staalinda eeriingee xizaargyi, gynzegii inaglaliiji ene ilaltaaraa yşee daxin demonstraacalana.

Araduudai aguujixe voozdь nyxer Staalin mandag!
Soveed praviitelьstviin glavaa nyxer Moolotov mandag!
Ilaltatyges Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmi ba tereenei xyteiberilegşe nyxer Voroşiilov mandag!

Yzbekistaanai KP(b)-ein CK-gei sekretaarь Jysyypov.

Yzbeekske SSR-ei Sovnarkoomoi tyryylegşe A. Abdyraxmaanov,

1939 onoi sentiaabriiin 19.

Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmiiin generaalьna şţaabai operatiivna medee

Sentiaabriiin 19-de

Sentiaabriiin 19-nei yder Ulaan Aarmiiin çaastьnuud bolbol poolьsko seregyydiiji tyrlheer jabaza, ydeşelen xyrehen gazarnuudanь:

Xoito talada—Baruun Beloryysside—xojorçaasai baiidaanai hyyleer, Viiьno goorodiiji ezelee. Myn, Berestoovice geze niutagta (Belostooghoo 50 kilomeetr zyyxeneer), Pryzaan, Koobrin (Breest-Litoovskohoo 40 kilomeetr zyyn-xoixonuur) gooroduudta xyrebe.

Urda talada—Baruun Ukraiinada—Vladiimir-Voliinski, Sokaalь (Byyg gol deere), Broode, Boobrka, Rogaatin, Doliina gooroduudta xyrebe. Kavaleriiiske ba taankova çaastьnuud Lьvoov goorodoi zyyn-xoito ba urda talada xyrebe.

Xiliin saanahaa telegraammanuud

Germaani ba Fraanciin xoorondoxi vojeenne jabuulganuud tuxai „Taan" gazeed

Briysseelь, sentiaabriiin 19. „Taan" geze francuuzska gazeed xadaa sentiaabriiin 18-nai noomerto iigeze bişene: „Baruun xiiedexi nemeecke seregyydte podkrepleeni jirebe. Poolьşohoo sojedineeniiin çaastь jireze boloo xa. Bultanhaa xozom mobilizovaalagdahan çaastьnuud xadaa oron dotoroo yleegdeze, mynee baruun froont deere germaanska xysenyydei podkrepleenide zoriuulagdahan baina.

Ede podkrepleeninyydei zoriigonь eli bişe baina. Neemcyyd xadaa maniiji germaanska territoorihoo namnaxiin tula koontrataakanuudiiji xexenь damzaggyi". (TASS).

Istooniiin dalain floodiiji komaandovalagşiin otstaavka

Taliiin, sentiaabriiin 19. Estoonsko telegraafna aagenstviin medeesehenei johoor, Estooniiin dalain floodiiji komaandovalagşa ba floodoi şţaabai naçaalьnig xadaa rezeervede oruulagdaba. (TASS).

Germaanska aarmiiin verxoovno komaandovaniiin medeesel

Beerlin, sentiaabriiin 19. Germaanska aarmiiin verxoovno komaandovani bolbol doro durşagdahan medyylge xebe: Pilsyydske „Belьveeder" dvoreec handargagdaba gehen abiaanuud gadaada xebleinyydte tarana. Dvoreec gemteegdeegyi geze germaanska iiootçiguudaar abtahan fotografiiçeska sniimkenyydei yndehe huuri deere eliryylegdebe. (TASS).

ZURAG DEERE: Baltiiin floodoi matroos-bolьşeviig Beerg. Baltiiin flotiiliiin komissaarai tuhalagşa baihan aad, 1918 onoi sentiaabriiin 20-do interveentnyyd ba sagaangvardeicuudaar buuduulhan baina.

(Sojuuzfoto).

НЮТАГУУДДАХИ АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДVVДТЭ HУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭЛ

Залуу коммунистнууд—агитаторнууд

БМАССР-эй аймагууд, городской, сельскэ, хошунай ба Поселогой ажалшадай депутадуудай соведvvдтэ hунгалтада бэлэдхэлэй хvдэлмэри хаа-хаанагvй vргэнөөр ябуулагдажа байна. Энэ гvрэнэй шухала хvдэлмэридэ агитаторнууд—коммунистнууд ба партийна бэшэ большевигууд угаа активнаар хабаадалсажа, ажалша масса—hунгагшадай дунда агитационно хvдэлмэрие тон vргэнөөр ябуулжа байна.

Тиин. Мухар-Шэбэрэй аймагай, Цуулгын сомоной, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозннгууд — hунгагшадай дунда агитационно хvдэлмэри hайнаар табигданхай. Тус колхоз дээрэ хамтадаа 12 агитаторнууд хvдэлмэрилнэ.

Залуу коммунист—агитатор нvхэр Базаров хадаа агитационно-массова хvдэлмэрие hунгагшадай дунда hайнаар ябуулна гэбэл, нvхэр Базаров занятияа vнгэргэхэhөө урида тусхайта асуудалаараа конспект табидаг, тиигээд, планай ёhоор хvдэлмэрилнэ. Базаровай занятияа тон hонирхолтойгоор vнгэргэдэг дээрэhээнь, участогайнь hунгагшад ехэ hонирходог ба занятидаа бvгэдөөрөө саг vргэлжэ хабаадалсадаг, олон асуудалнуудые асуудаг байнал. Мvн тэрэшэлэн, партиин членэй кандидат—агитатор Цыремпилов болбол hунгагшадай дунда агитационно хvдэлмэрие hайнаар табижа шаданхай. Эдэ эрхим агитаторнууд болбол Европодохи оршомбайдалые ба ондоошье шэнэ шэнэ hонинуудые hунгагшадай дунда дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ vгэдэг байна.

Залуу коммунистнууд—агитаторнууд нvхэд Базаров ба Цыремпилов гэгшэд, бусад агитаторнуудтаа агитационно хvдэлмэриин эрхим жэшээ харуулдаг нvхэдvvд мvн.

Гомбоцырен Дашеев.

НУНГУУЛИИН №24 БА 25 УЧАСТОГУУД ДЭЭРЭ

Тvмэр замай транспортын, Улан-Удын депогой парторганизацаар обслуживалагдадаг hунгуулиин №24 ба 25 участогуудай бvхы hунгагшадай суглаан, энэ сентябриин 17-до болобо. Суглаандань хамтадаа 450 гаран гэрэй эзэд эхэнэрнvvд, хvдэлмэришэд—hунгагшад суглараа. Тус суглаан дээрэ нvхэр Мерцев уласхоорондын оршомбайдалай тухай асуудалаар доклаад хэбэ.

Эдэ участогуудай hунгагшад хадаа нvхэр Мерцевэй докладые угаа hонирхоhон ба олон асуудалнуудые асуубад, hунгагшадай асуудалнуудта нvхэр Мерцев тон тодорхой харюу vгэhэн байна.

Мvн эндэ, Вячеслав Михайлович Молотовой радиогоор хэлэhэн мэдээсэлэй тухай депогой парткомой секретарь нvхэр Кнуровhаа соносоод, тэдэнэр хадаа Советскэ правительствын гадаадын сэсэн политекиие нэгэн hаналаар hайшааха зуураа, „бэдэнэр, hунгагшад—депогой хvдэлмэришэд, гэрэй эзэд-эхэнэрнvvд хадаа vйлэдбэриин фронт дээрэхи амжалтануудые улам бvри олодхохобди" гэжэ хэлэнэ

Ц. Ц.

Агитаторнуудай курс

Хори. (Телефоноор абтаба). ВКП(б)-эйн Хориин айком хадаа аймаг доторхи агитколлективvvдэй хvтэлбэрилэгшэдые ба агитаторнуудые, аймагай центр дээрэ суглуулжа, табан хоногой курс унгэргэбэ. Тус курсадань 50 гаран агитаторнууд сугларahан байна.

Энэ табан хоног соонь, тэдэнэртэ, уласхоорондын оршомбайдалай, hунгалтын положени ба ондоошье асуудалнуудаар олон лекцинvvд хэгдэhэн байна. Курсда сугларahан агитколлективvvдэй хvтэлбэрилэгшэд ба агитаторнууд эдэ лекцинvvдhээ олон ойлгоо. Эдэнэр, колхозуудта буцаад hунгагшадай дунда агитационно-массова хvдэлмэри ябуулжа байна.

ЦЫРЕНЖАПОВА.

1940 оной выставкэдэ эрхимээр бэлэдхэхэ

Петропавловка. (Манай спецкорр**һоо**). Һаяхан, Зэдын аймагай гүйсэдхэхэ комитедтэ, 1939 оной хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсагшадай совещани үнгэргэгдэһэн байна.

Совещани дээрэ, выставкэдэ хабаадалсагшад нүхэд Шишмарев („Пятилетка" колхозой ОТФ-ые даагша), Балтатаров („Улан-Номто" колхозой түрүүлэгшэ), Абидуева ба бусад болбол Советскэ Союзай һүүлшын жэлнүүдэй торшо соо хүдөө ажахын фронт дээрэ туйлаһан гайхамшаг ехэ амжалтанууд тухай, выставкэ дээрэ хараһан ба үзэһэнээ тон тодорхойгоор хэлэһэн ба выставкэһээ бусажа ерээд, өөһэдынгөө колхоздо хэжэ байһан хүдэлмэринүүд тухайгаа хэлэбэд.

Нүхэр Шишмарев болбол „би хадаа выставкэһээ ерэһээр, колхознигуудайнгаа хамтын суглаан дээрэ, выставкэдэ үзэһэн ба хараһанаа һайтар хөөрэжэ үгөөд, саашань хэхэ хүдэлмэри тухайгаа зааһан байнаб" гэжэ мэдүүлбэ. Гадна, нүхэр Шишмарев хадаа „нэгэ һайн овчарниг шэнээр бариха ба 800 толгой эхэ хонидуудаа меринос хусануудаар искусственнээр үрижүүлхэ тухай" колхознигуудай хамтын суглаанай тогтооһынь хэлэнэ.

Мүнөө, энэ тогтоол хадаа гол түлөб бэелүүлэгдэжэ байна.

Нүхэр Шишмарев болбол 1940 оной выставкэдэ бүхы фермээрээ хабаадахын түлөө бэлэдхэлнүүд тушаа хэлэһэн байна. Выставкэдэ хабаадалсаха дура-хүсэл тухай хэдэн хүнүүд мэдүүлгэнүүдые үгэжэ байна.

Тэрэшэлэн, нүхэр Балтатаров болбол 1938 он соо „Улан-Номто" колхоз сомон ба аймаг соо хожомдонги байһанаа, бүхы хүдэлмэринүүдээ выставкэдэ бэлэдхэлэй, соцсоревнованиин туг доро ябуулжа, аймаг соогоо түрүү колхозуудай нэгэн болжо шадаһан ба 6 колхознигуудынай выставкэдэ хабаадаһан байна гэбэ.

Гадна, „Социализм" колхозой стахановец нүхэр Будашкеев болбол полеводствые зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үшөө мүнөө хүртэр тоодоггүй байһан тухай хэлэбэ.

Эдэ стахановцууд—выставкэдэ хабаадагшадай хэлэһэнэйнь һүүлээр, БМАССР-эй Наркомзем нүхэр Ковригин, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Ушнаев ба Зэдын аймагай хүтэлбэрилэгшэд хэлэбэд. Эдэнэр хадаа 1939 оной выставкэдэ Зэдын аймагһаа үсөөн хабаадалсаһан тухай ба мүнөө, Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, 1940 ондо хэдэн зуугаадаараа выставкэдэ хабаадалсаха тухай шухалашална д.

Һүүлээрэнь, выставкэдэ хабаадагшад болбол 1939 оной хүдөө ажахын намарай хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын ба малнуудай үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлэдхэхын түлөө, болхоо байгаа нютагуудай Соведэй һунгалтада ба колхознигуудай Бүхэсоюзна съездэдэ жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхын түлөө социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлхые, аймагайнгаа бүхы колхознигууд ба интеллигентнүүдые уряалһан байна.

Цыб. Жимбеев.

КОЛХОЗУУДЫЕ АЖАЛАЙ НЭГЭ ЦЕНТРТЭЙ БОЛОГОХО

Бурят-Монгол республикын нүүдэл ба хахад нүүдэл байдалтай зарим колхозуудые, ажалай нэгэ центр һууритай болгохын түлөө, хүдөө ажахын банк болбол республикын колхозуудта ба колхознигуудта 888 мянган түхэригэй кредит нээбэ.

Тэрээнһээ гадна, республикын бюджетһээ, колхознигуудай һуурижахын түлөө, 433 мянган түхэриг табигдаба. Тиигэбэ яабашье, манай республикын аймагууд хадаа колхозуудые ба колхознигуудые ажалай нэгэ центртэй болгохын тушаа тон хангалтагүй хүдэлмэри ябуулна. Энэ хүдэлмэриин талаар, илангаяа ехээр гээгдэжэ байһан аймагууд гэхэдэ: Яруунын, Түнхэнэй, Зэдын, Хоринин ба бусад аймагууд болоно,

ФУТБОЛ

Кяхтын городской центральна стадион дээрэ футбольно наадан болобо. Эндэ Н-скэ частиин команда (Командор Андриянов) болбол городой сборно командатай наадаба. Тиигээд, городой сборно команда шүүгээ.

Овощи хуряалгые удааруулхагүй

Кабанскын аймагай түрүү колхозууд болбол овощи хуряалгада үни ороһон ба гүрэнэй урдахи уялгануудые дүүргэжэ байна. Брянскын сельсоведэй, „Красна Знамя" колхоз болбол гүрэндэ овощи тушаалгаараа, өөрынгөө уялгые үни дүүргэһэн ба тэрээнһээ 40 мянган түхэриг мүнгэнэй олзо оруулаад байна.

Турунтаевска сельсоведэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз болбол планһаа үлүү огурцы ба капустые гүрэндэ тушаагаа. Энэ колхоздо овощи хуряалга дээрэ хамта 25 колхознигууд хүдэлмэрилнэ. Мүн тэрэшэлэн, Ильинскэ сельсоведэй колхозууд овощын хуряалгые һайнаар ябуулна.

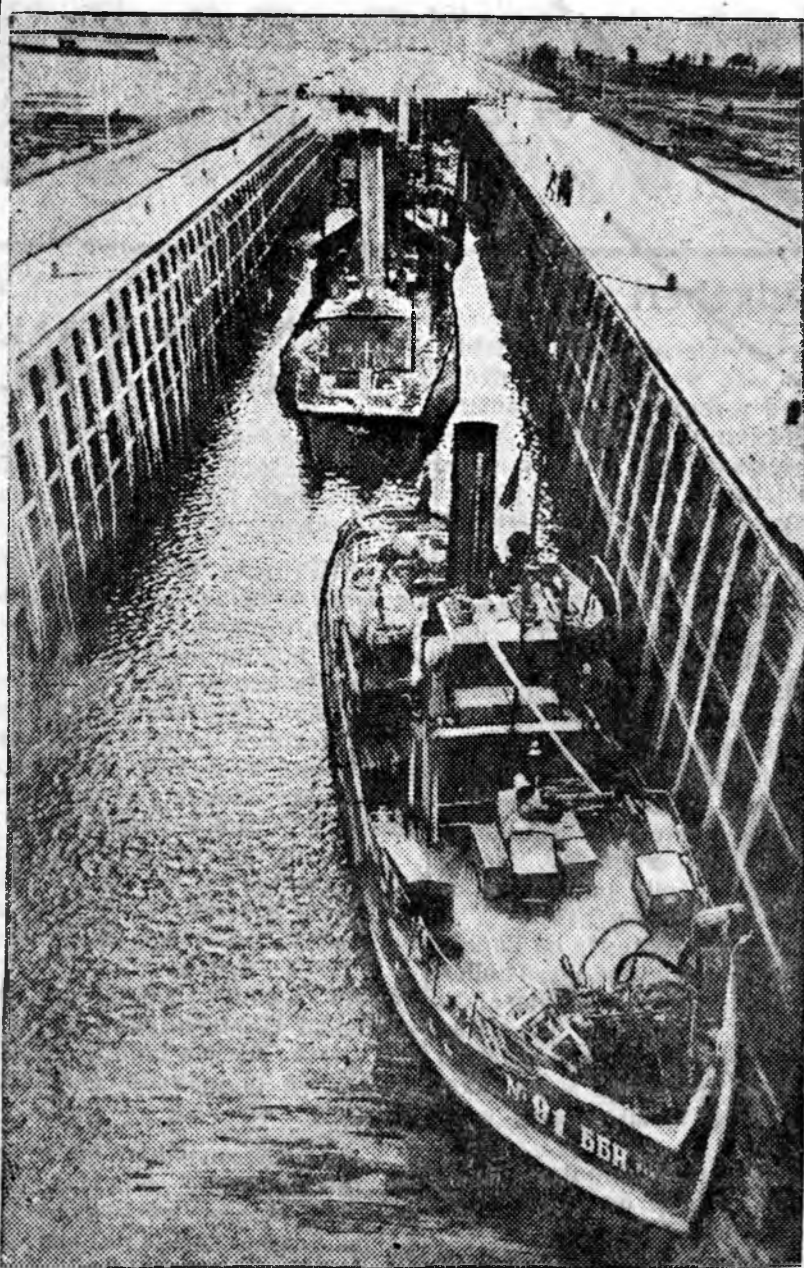
Гэхэтэй хамта, овощо хуряалга аймаг дотор юрэнхыдөө хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Аймаг дотор (сентябриин 15-да) 204 гектар хуряагдаа гэхэ гү, али овощи хуряалгынь план оройдоо 39,9% дүүргэгдээд байна. Батуринска, Ильинскэ, Оймурска селсоведүүдэй колхозууд овощиин хуряалгые мүнөөшье хүртэр эхилээдүй байна. Илангаяа картовка малталга (хуряалга) һайн бэшээр ябуулагдана. Сентябриин 15-да картовка хуряалгын план оройдоо 20, 2 процент дүүргэгдээд байна. Таракановска, Дуланска ба Посольска сельсоведүүдэй колхозууд болбол мүнөө хүртэр картовкын хуряалгые эхилээдүй.

Гадна, урдынхидаал адляар, бэлэдхэлгын организацинуудаар овощые тушаан абалгын хүдэлмэринүүд хангалтагүйгөөр табигданхай. Шергинскэ сельсоведэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 20 тонн овощи Бурмонторг ба Трэнспортнидтэ бэлэдхэгдэнхэй, тээд, эдэ организацинууд хадаа тэрээные тушаан абанагүй ба зөөнэгүй. Кабанскын райпотребсоюзшье овощо бэлэдхэлгэдэ, тушаан абалгада эдэнһээ дээрэ бэшэ хандалгануудые гарагана.

Саг ошожо, намар боложо байна гэжэ, дурсагдаһан организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд мэдэхэ ёһотой. Мүнөө хюуруу унажа байна. Эдэ бүхы хадаа овощые хүлдэхэ аюулда хүргэнэ.

Овощые саг соонь һайн шанартайгаар хуряажа абалга, гүрэнэй урдахи уялгануудые эрхимээр дүүрэлгэ хадаа колхозуудай арюун уялга мүн.

Ген. Бажанов.

ZURAG DEERE: Aşaatai syydnenyyd bolbol I. V. Staalinai neremzete Belomoorska-Baltiiska kanaalaar garza jabana. (Sojuuz foto).

ERID XUBILALTA XEXE

1939 onoi gurbadugaar kvaartalai hyylşiin şiidxexii hara—sentiaabrь dyyrxejee baina. Teed, Xoriiin aimagta, sentiaabriin 10-nai medeegeer, III kvaartalai myngen kampaaniiin plaanai dyyrgeltenь byxii deere arai geze 46 proceent, tereen soohoo: xydөө azaxiin naloogoi myngeneinь orolto 50 proc. dyyrgegdehen baina.

Zygөөr, ene aimagai tyryy somselьsoveedyyd bolbol myngen kampaaniiiji ylyylen dyyrgee, z şeelxede: Kraasnopartizaanai somon (tyryylegşenь nyxer Cediipov, finaansova aagentnь nyx. Bajaanov) bolbol sentiaabriiin 10-nai medeegeer, myngen kampaaniiingaa plaaniiji 186 proc. dyyrgebe. Myn, tus aimagai Soveedske selьsoveed (tyryylegşenь nyxer Xazazaajev, finaansova aagentnь nyxer Syngeryypov) bahal hain pokazaatelьtai—126 proc. dyyrgeed baina.

Gebeş, myngen kampaaniiin plaanai dyyrgeltiiji tahalduulxiin ajuulda xyrgehen somselьsoveedyyd bii baina. Doodo-Xudanai somon (finaansovo aagentnь nyx. Balьzinimaajeva) xadaa miil 6 proc., Zamagtiin somon (tyryylegşenь nyx. Badmaajev, finaansova aagentnь nyx. Gyryyjev)—8 proc. ba Deede-Xudanai somon (tyryylegşenь nyx. Abraamov, finaansova aagentnь nyx. Cediipov)—16 proc. g.m. dyyrgelte bolgozo bainad.

Iime tula, ene şiidxexii kvaartalai myngen kampaaniiin plaanai dutuujiinь oiriin xediixen xonog soo sym dyyrgelge—Xoriiin aimagai finaansova tahagai bojevoi zorilgonь bolono

D. Dorziijev.

Медицинскэ шэнэ кадрнууд

Энэ жэлдэ, медицинскэ дээдэ ба дунда һургуулинуудые дүүргэһэн, залуу специалистнууд, ССР Союзай Центральна областьнуудһаа, манай Бурят-Монгол республикын эмнэлгын газарнуудта хүдэлмэрилхөө ерэбэд. Тэдэнэй дунда, Московска, Смоленскэ, Омско г.м. медицинскэ институдүүдые дүүргэһэн 53 врачууд ба дунда һургуули дүүргэһэн 142 акушеркнүүд, фельдшернүүд, медицинскэ сестранууд бии.

Тэрээнһээ гадна, Улан-Удын медицинскэ техникумые 97 хүнүүд дүүргэжэ гараа. Эдэнэр акушеркнүүдээр, фельдшернүүдээр хүдэлмэрилхэ байнад.

Эдэ залуу хүдэлмэрилэгшэд хадаа Бурят-Монгол республикын хүдөөгэй ба городой эмнэлгын учреждениинүүдтэ хүдэлмэрилхэ байна.

Эрид хубилалта эрэгдэнэ

Кабанскын аймагай колхозууд болбол энэ жэлдэ хамта 14 мянган гектар газарта намарай пар хахалха плантай байгаа. Мүнөө, энээные хахалалгаар правительствын болзор үни үнгэрөө. Гэбэшье, аймагай олонхи колхозууд хадаа үндэр ургаса хуряалгада шухала удхашанартай энэ хүдэлмэриие эхилээшьегүй байна. Сентябриин 15-да гансахан лэ Посольско ба Шергинскэ сельсоведүүд намарай пар хахалалгые эхилээд байна.

Иимэ болошогүй ушарта, Кабанскын аймагай газартаряалангай таһагай хүдэлмэрилэгшэд, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд ехэ амагаланаар хандана. Мүн, аймаг доторонь стернэдэ лущени хэлгэ үшөө мүнөө хүртэр эхилээдүй.

ВКП(б)-эйн айком ба райисполком болбол энээные һайн мэдэжэ байгаад, зохихо хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

Ген. Важанов.

РАДИОУЗЕЛНҮҮД

Байкальска леспромхоздо шэнэ радиоузел оборудовалагдаба. Тэрээнэй хүсэниинь 300 точкануудые хангаха юм. Мүнөө дээрээ 40 точкануудые хангана.

Хандагайтын мехлесопунктда байһан хуушан радиоузел заһагдажа эхилбэ. Тэрээнһээ гадна, Баруун Тарбагатайда шэнэ радиоузел оборудовалхаар хараалагдажа байна.

Gazar xadaa xydelmerişen-tariaaşanai gyrenei garta

Caarska Rossiidoxi xydөө azaxiin gazarnuud iigeze xubaagdadag hen: xydөө azaxiin 367,2 millioon gektaar gazarhaa 152,5 millioon gektaaranь—pomeeşçigyydte, caarska nerede ba monastiirьnuudta xabaatai baigaa. Aguujixe Oktiaabrьska socialiis revoliyyciin urda tee, tariaaşadai medelde baihan 214,7 millioon gaa gazarhaa 80 millioon gaanь kulaaguudta xabaatai baihan jym.

Pomeeşçegyydei garta baihan gazar xadaa tariaaşadiiji eksploataacalgiin zebsegenь boldog hen. Doxood ygedeggyi zizexen azaxiitai, өөriingөө yiledberiiin өөdegyi zebsegtei ba caarska zasagta xaşagdadag, negen talahaa—pomeeşçigyydeer, nygөө talahaa—xydөөgei byrzyaziigaar eksploatiirovelegdedeg tariaaşad xadaa zaisaşagyi muu baidalda baidag hen.

1910 ondo, caarska Rossiin tariaaşadai azaxiinuudta 7,8 millioon anzahanuud, 17,7 millioon modon boronoinuud, 2,2 millioon modon plyygyyd, 4,2 millioon tymer plyygyyd bii geze toologdodog baigaa. Tariaaşadai azaxiin gurbahaa ylyytei xubinь inventaarьgyi, 30 proceentnь—morigyi hen. Caarska Rossiido, nege gektaar tariigada, 6 tyxerigei xydөө azaxiin maşiina ba zebsegyyd xyrtedeg baigaa.

* * *

1917 onoi nojaabriiin 8-da, Xydelmerişenei ba Soldaatska Depytaaduudai Soveedyydei Byxerossiisko xojordoxi sjeezd deere, Leenin xadaa gazar tuxai doklaadtaigaar vestypaalhan baina.

Ene doklaad soogoo, Leenin bolbol gazar tuxai asuudalai udxaşanar tuşaa bolьşevig anaaliz xehen jym. Sjeezd deere Leeninei unşahan, „Gazar tuxai" dekreed soonь, pomeeşçigyydei gazarai ymse zogsoogdobo geze xelegdehen baina.

Ene zakoon xadaa soveed zasagai zilnyydei torşo soo manai orondo bejelyylegdehen, gazarai aguujixe şinedxen baiguulalgiin exiiiji tabihan baigaa.

Manai exe oronoi gazarai ugaajixe daida xadaa imagta le, aradai intereesyydte xereglegdedeg baina. Urdada, pomeeşçigyydte ba kulaaguudta xabaatai baihan gazar, mynөө tariaaşa azalşadai garta baina. Xydelmerişen-Tariaaşanai gyren bolbol kolxoozuudta 362 millioon gaa gazariiji, tylөөhegyigөөr ba bolzorgyigөөr ediexiiji ygehen baina.

Socialiis gazartariaalan xadaa soveed zasagai zilnyydei torşo soo gaixamşag teempteigeer urgaba. 1913 ondo, Rossiido, tariigiin plooşçadь 105 millioon gaa baihan aad, 1938 ondo 136,9 millioon gaa bolhon baina. Tariigiin byxii plooşçadь xadaa 30,4 proceenteer urgaa, oroohonoi kylьtyyriin talaar—85 proc., texniiçeske—144 proc., ogoroodno-baxçevoi—147,4 proc. ba tezeelei kylьtyyriin talaar—571,4 proc. urgahan baina. Ede ciifrnyyd xadaa manai gazartariaalangai byri jixe intensiivne bolhon tuxai xelene. Bydyylig sagai өөdegyi muu inventaariiin orondo, manai oronoi tariaaşad bolbol 6.350 MTS-yydtei boloo, ede MTS-yydte—7.437 miangan morinoi xysetei, 495 miangan traaktornuud, 15-xysetei bolgozo tooloxodo, 127,5 miangan kombainanuud, aşaanai 74.630 maşiinanuud, 405 244 traaktorna plyygyyd, 178.383 traaktorna seejalkenyyd ba arbaad miangan busad maşiinanuud baina. 1938 ondo, MTS-yyd xadaa kolxoozno tariiganuudai 109 millioon gaa (93 3 proceent) gazariiji obsluuzivalhan ba 39 millioonhoo ylyytei gaa gazarta oroohonoi ba naran sesegei urgasiiji kombainaar xuriaahan baigaa.

Ene yjede, kolxoozuud urgahan ba bexizehen baina, socialiis azalai gaixamşag geroinuud—xydөө azaxiin staxaanovcuud urgaba. Mariija Deemçenko, Konstantiin Boorin, Paaşa Angeliina, Aleksaandr Oosьkin, Mixaiil Jefreemov ba busad staxaanovcuud xadaa manai oronoi gazaa teeşji medegdexe bolonxoi.

Socialiis xydөө azaxiin staxaanovcuudai gaixamşag rekoordnuudai zarimiinь xaruulbal iime baina: M. I. Jefreemov ba J E. Çymaanov bolbol gektaar byxenhөө 30—50 ceentner, zarim teenь 85,9 ceentner xyrter şeniice xuriaahan, Oleinikov (Staliingraadska ooblastiiin „Kraasna partizaan" kolxooz) bolbol gektaarhaa 445 pyyd jarovoi şeniiciiji xuriaahan, staxaanovka Şçelkynoova xadaa 1937 ondo, gektaarhaa 15,23 ceentner lioono-voloknooji sugluulhan, axadyyner Oosьkinuud xadaa 1938 ondo, xojor kombain „staalincuudiiji" xolbood, 5.238 gektaar xuriaahan bainad. Bortakoovskiiin brigaadada (Kiirovske ooblastiiin, Mozaarska MTS) ÇTZ traaktor byxen 5.700 gektaar xaxalhan baina.

Delxeide yzegdөөgyi iimenyyd rekoordnuudiiji, obsçeestvenne kolxoozno azaxiida kommuniis johoor xandadag, soznaatelьna xynyyd le ygeze şadana.

Ynen sexe kolxoozniguud xadaa 200—600 ba deeşe azalta ydernyydiiji oldog baina. Kolxoozno baiguulaltiin niite debzeltetei xamta, kolxoozuudta azalai bytөөse urgahan ba urgazaş baina. Gexetei xamta, zygөөr, butasoxigdohon kulaaçestviin xog bogoor bii bolgogdohon, çaastna ymsiin tendeencenyyd zarimdaa kolxoozuudta yzegdedeg baina.

Ede çaastna-ymsiin tendeencenyyd xadaa kolxoozuudai obsçeestvenne gazarnuudiiji yriltede oruulhan baina. Xydөө azaxiin arteeliiin ystaav xadaa kolxoozniguudta liiçne azaxiiji tabina, enenь xadaa tuhalalgiin yyrgiiji dyyrgedeg baina. Kolxooznig bolbol өөriingөө kolxoozoi obsçeestvenne azaxiida gol şuxala anxaralaa xanduulxa johotoi. Zygөөr, praaktika deerehee xaraxada, xydөө azaxiin arteeliiin ustaaviiji bydyyligeer ebdehen uşarnuud olon tooto gazarnuudta yzegdehen baina. Edenei zarimanь, zilei torşo soo, zarimdaa xeden zilde, negeşji azalta yder oloogyi, tiin eneegeeree, kolxoozdo xoxidoi yzyylhen, discipliiniiji ebdehen ba өөhediingөө xyxiyyn sengelig, zaziitoçna baidaliiji yşөө byri amzaltataigaar baiguulxadanь ynen sexe kolxoozniguudta haad uşaruulhan baina.

Sojuuz soo, kolxoozno ailnuudai usaadьba şadarai yçaastogai dunda xemzeenь 0,5 gaa bolhon baigaa, tiixetei xamta, xydөө azaxiin arteeliiin ustaavai johoor usaadьba şadarai uçaastoguudai xemzeenь 0,25 haa 0,5 xyrter baixa ba gansaxan le zarim raioonuudta—1 gektaar xyrter baixa johotoi baigaa geze xelexe uşartai bolno.

„Kolxoozuudai obsçeestvenne gazarnuudiiji yriigehөө xamagaalxa xemzeenyyd tuxai" Paartiiin Centraalьna Komiteed ba Soveed praviitelьstviin togtool bolbol kolxoozno baiguulaltada, obsçeestvenne ymsiin saaşanxi bexizelgede, ynen sexe byxii kolxoozniguudai intereesyydiiji xamagaalalgada zoriuulagdahan baina. Ene togtool xadaa byxii soveed aradai ugaajixe haişaalaar ugtagdahan baina.

BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei togtooliiji bodoto xereg deerenь bejelyylxe—ene xadaa xydөө azaxiin arteeliiin ustaavtai zoxilduulan, usaadьba şadarai uçaastoguudiiji gurimşuulxa, spekyliatiivna xobdog elemeentenyydhee, eldeb tyrelei tynejaadcanuudhaa xaxasaxa, gadna, kolxoozdo toologdozo baidag aad, tendee yni sagai xydeleөgyi baihan „nyydel" xuurmag-kolxoozniguudhaa kolxoozuudiiji syleөlxe gehen udxatai baina.

Kolxoozniguudai өөriinь xereglelde baihan gazarnuudiiji xemzelge xadaa BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei togtooloi johoor, aavgustiin 15 boltor xegdexe, ylyy gazarnuudiijinь tahalan xubaalga xadaa aimagai gyisedxexe komiteedei preziidiym deere xemzelgiin aaktiin batalagdahanai hyylde, zygөөr 1939 onoi nojaabriiin 15-haa xozom bişe, xegdexe johotoi baina.

Manai orondo, jixe gazartai raioonuudta nyylge xadaa socialiizmiin saaşadaa xygzexedenь ton jixe udxaşanartai baina.

Xeden zuugaad miangan xyytorske azaxiinuud bolbol hyylei sag boltor өөhediingөө kolxoozno ceentrnyydhee taharxai baidag zandaa baixa jym. Ene xadaa tyryy agrotexniiçeske xemzeenyydiiji jabuulxada, obsçeestvenne yiledberiiiji bexizyylxe ba saaşadanь xygzyulexede, kolxoozuudta haad uşaruuldag baina.

* * *

„Kolxoozuudai obsçeestvenne gazarnuudiiji yriigehee xamagaalxa xemzeenyyd tuxai" BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei togtool bolbol manai paartiiin staalinska sesen poliitikiin obrazeecenь myn. Ene togtool bolbol saaşanxi debzeltede ba kolxoozno maassanuudai azana amagalan baidalainь urgaltada, ugaa jixe yyrgiiji dyyrgene. Soveed tariaaşadai haibaralta tuxai Staalinska gynzegii anxaralaar dyyren, ene togtool bolbol kolxoozuudai ba byxii ynen sexe kolxoozniguudai obsçeestvenne ba gyrenei intereesyydiiji xamagaalana.

Өөhediingөө bodoto intereesyyd ba xereglelgenyyd tuxai Staalinska anxaralai xariuuda, kolxoozniguud ba kolxooznicanuud bolbol Staalinska III-dugaar Tabanzilei neremzete sorevnovaaniiiji yşөө yrgenөөr delgeryylne. KP(b)-ein CK-ei ba SNK-gei istoriiçeska togtooloor yysxegdehen kolxoozno maassanuudai yiledberiiin ugaajixe debzelte bolbol socialiizmiin saaşadxi ilaltanuudai zaloogonь bolno.

G. Froloov.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 2-44 отв. секретаря 3-23 Сельхозотдел — 7-55 отдел кадров — 5-07.

Типография Наркомместпрома БМАССР.

Бурглавлит № 1770